

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XL. Tertiò idem ostenditur ex sacris Canonibus, Decretis SS.
Pontificum, & Conciliorum, Legibusque Civilibus

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

Secundò idem Terillus de consc. prob. q. 22. n. 200. nobis opponit exemplum B. Virginis, & sanctissimi Joseph Sponsi ipsius, quos à culpa amissi pueri Jesu sola (inquit) excusavit probabilitas, quòd esset in comitatu.

Sed numquid ipsos excusavit probabilitas minor? Anne puerum Jesum suo ductui permisissent, si probabilius credidissent, Jesum inde amittendum? Anne ergo in eo fecerunt quod minùs erat perfectum? An fecerunt contra consiliùm? Dicerene hoc audebit Terillus, qui fatetur saltem consiliùm esse, majorisque perfectionis, sequi tutius probabiliusque, quàm minùs probabile, minùsque tutum. Ipsos ergo non excusavit probabilitas minor, sed maxima, quàm crediderunt puerum sapientissimum, prudentissimumque, in itinere nullis periculis obnoxio, per unum diem, in notorum & cognatorum comitatu, à se relinqui posse.

451 Tertio Caramuel in Apolog. epist. 3. opponit exemplum Judæ Machabæi 2. Machab. 15. secuti (ut ipse putat) opinionem minùs probabilem, quòd Sabbatho pugnare liceret, ne tota gens & religio periret. Sicut & exemplum Petri Apostolorum Principis, qui Clementem nominavit sibi successorem, contra probabiliorem opinionem, quæ negat hanc ipsi potestatem.

452 Sed ex futilibus istis oppositionibus apparet, Probabilistas sacrâ autoritate prorsus esse destitutos. Cùm Machabæus in eo reverà secutus sit sententiam certam; nominationemque istam Clementis Caramuel desumpserit ex fictitia Clementis epistola, & pseudo-Damaso. Et dato, non concessio, quòd vera sit historia, prorsus inanis & infundata est imaginatio, imò temeraria præsumptio Caramuelis, quòd in eo sanctus Petrus secutus sit sententiam sibi visam minùs probabilem. Neque enim ideò minùs probabilis visa est Petro, quia talis visa Caramueli. Nec credibile est, S. Petrum in re tanti momenti usum potestate, quam probabilius crediderit sibi non competere.

CAPUT XL.

Tertio idem ostenditur ex sacris Canonibus, Decretis SS. Pontificum, & Conciliorum, Legibusque Civilibus.

453 PRIMO namque Lucius III. cap. Dominus de secund. nupt. Innocentius III. cap. Inquisitioni de sent. excom. Clemens III. cap. ad audientiam de homic. & Honorius III. cap. petio eod. negant fas esse agere quod lubet in casu verè dubio, seu pari utrimque probabilitate, declarantque, tutiorem pro lege opinionem in praxi sectandam, dum probabilitate æquat minùs tutam pro libertate, uti ostendimus cap. 16. Quòd si in vero dubio, seu pari utrimque probabilitate, usque

adèò declarant tutiorem pro lege opinionem in praxi sequendam esse, ut non permittant id agere, de quo dubites, æquum sit, an iniquum? à fortiori, id ipsam volunt in pluraquàm dubio, sive majori pro lege probabilitate, siye in casu, in quo probabilius apparet iniquum esse, quòd agere disponis.

Secundò Eugenius III. cap. juvenis de sponsal. consultus, an publicæ honestatis impedimentum oriatur ex contractu, quo major septennio in uxorem duxit minorem septennio, eamque traduxit in domum, sed postmodum duxit consobrinam ipsius? Respondit oriri ex talibus sponsalibus impedimentum, juvenemque proinde à consobrina separandum: quia in his quæ dubia sunt, quòd certius est tenere debemus. Si in his quæ dubia sunt, tenendum sit certius, id est certò vicinius: igitur tenendum quòd probabilius: utpote certò vicinius.

Tertio Clemens V. in Concilio Viennensi, 455. cùm disceptaretur de justificatione parvulorum in Baptismo, an nudè per peccati originalis condonationem fieret? an per gratiæ & donorum habitualium infusionem? secundam sententiam eligendam statuit, quia probabiliorem: Hanc secundam sententiam, tamquam probabiliorem, & dictis Sanctorum, & Doctorum modernorum Theologia magis consonam, sacro approbante Concilio, duximus eligendam. Ergo (inquit Glossa ibidem) probabiliorem sequi tenemur. Quòd si Summus Ecclesiæ universalis Moderator ita censuit in materia theoretica, fide tunc nondum definita, à fortiori sic censendum insinuavit in materia practica, conscientiam salutemque concernente. Quia si Summus Legum Conditor non arrogavit sibi licentiam, sequendi quamlibet opinionem probabilem, in materia theoretica, nondum definita, sed decreta sua, Conciliique Oecumenici, sententiæ probabiliori censuit conformanda; licentiam istam multò minùs arrogare nobis debemus, in materia practica, &c.

Quartò Honorius III. cap. cum causam de 456. probat. Mandamus (inquit) quatenus secundum divisiones, quæ... melius probabuntur... in negotio procedatis. Voluit ergo procedi secundum argumenta probabiliora.

Quintò, in Concilio Lemovicensi secundo, variantibus opinionibus, an officium de S. Marciali, faciendum esset tamquam de Confessore Pontifice, an tamquam de Apostolo? Concilium statuit, faciendum tamquam de Apostolo; eò quòd probabilius fuisset unus de septuaginta duobus discipulis: Neesse verò est, ut semper justior & rationalior pars prevaleat, ait Concilium. Si hoc necesse est in materia cultus Sanctorum, ne Sanctus debito honore privetur, ut in hoc casu, & in determinandis finibus Diceceleon, ne fines alterius invadantur, ut in casu citati capituli cum causam: igitur & in materia morum, ne Deus offendatur.

457 Sextò, canonico juri concinit jus civile. Probabiliorum namque opinionem esse sequendam, expressè habetur L. *Amil.* ff. de minorib. L. *pater* ff. de evictione, & s. *item pretium* Instit. de empr. & vendit. Denique majorem saniorumque partem esse sequendam in decisionibus, in electionibus, in postulationibus, in præsentationibus, in deliberationibus capitularibus, & generaliter in omnibus actibus Communitatum, Universitatum, &c. passim habetur in jure. Quantò magis in iis quæ spectant animæ salutem, de quibus loquens Joan. Andreas in cap. 1. de sent. excom. in sexto verbo *temerarius*, memorabilem hanc sententiam profert: *Stultus & fatuus est, qui magis accedit ad id quod falsum est, in rebus ad salutem animæ pertinentibus.*

458 Quid plura? in jure numquam invenies determinationem fieri secundum partem minus tutam, & simul minus probabilem; sed semper vel secundum verisimiliorem, vel certiorum, vel tutiorum, saltem negativè, id est quæ non sit minus tuta. Communisque tam Theologorum, quam Juristarum doctrina est, sententiam in utroque Jure ferendam esse pro eo pro quo stat juris præsumptio. Hæc autem simpliciter stat pro ea parte, quæ, omnibus spectatis, verisimilior est, ut constat ex legibus allegatis à Tiraquello & Menochio apud Antonium Perez disp. 4. de justitia n. 50. & 53. Enimverò sicut, motà lite, præsumptio pro reo, vel possessore, pro veritate habetur, quamdiù actor vel petitor intentionem suam non probat; sic libris utrimque rationibus, major verisimilitudo (quæ vel est præsumptio simpliciter, vel præsumptioni æquiparatur) haberi debet pro veritate in ordine ad ferendum justum prudentisque judicium, sive à Judice publico, in foro externo; sive à Judice privato, sive intellectu, in foro interno, ubi controversia, velut his quædam, movetur inter libertatem & legem.

459 Septimò Alexander VII. (post damnatum 15. Januarii 1664. Apologema Caramuelis pro licito usu opinionis cujuscumque probabilis) anno 1665. die quartâ Septembris, 45. Probabilistarum opiniones proscripsit, nominatim hanc 27^m. *Si liber sit alicujus Junioris, & Moderni, debet opinio censeri probabilis, dum non constat, rejectam esse à Sede Apostolica tamquam improbabilem.* Quam propositionem proscribendo declaravit, non subsistere principium Probabilistarum, illud esse practicè probabile, quod vir doctus & gravis, præsertim modernus, docet licitè fieri posse, dummodò in contrarium nihil convincens adferatur. Item: *Quod Authores, præsertim moderni, docent libris impressis, probabile est, dum non constat esse contra determinationem Apostolicæ Sedis.* Cùm id quod Authores typis mandant, cum approbatione (ut fieri solet & debet) duorum aliorum virorum gravium (quibus librorum approbationes com-

mittuntur) gravi auctoritate suffultum, adedque probabile sit, ut censent Probabilistæ.

CAPUT XLI.

Per Decretum Innocentii XI. de die 2. Martii 1679. subversa sunt principalia fundamenta Probabilismi, ipseque Probabilismus plurimum enervatus.

Primò, quia licet per decretum illud damnata non sit in terminis propositio, quæ dicit, licitè eligi posse in praxi opinionem minus probabilem de licito, contra probabiliorum agnitam de illicito; principalia tamen fundamenta ipsius subversa sunt per damnationem istius propositionis tertiæ: *Generatim dum probabilitate, sive intrinsecâ, sive extrinsecâ, quantumvis tenui, modò à probabilitatis finibus non exeat, consi aliquid agimus, semper prudenter agimus.* Principalia namque fundamenta quibus Probabilistæ probant, licitum esse usum opinionis minus probabilis de licito, contra probabiliorum agnitam de illicito, sunt ista: *Qui sequitur probabilem opinionem, sequitur opinionem rectâ rationi conformem. Ergo sequitur rectam rationem. Homo possidet libertatem agendi quidquid certò & evidenter non probatur illicitum, &c.* Quæ fundamenta si subsisterent, subsisteret propositio illa damnata. Non subsistit autem, secundum Ecclesiæ declarationem. Ergo fundamenta illa non subsistunt. Quòd autem subsisteret propositio illa damnata, ratio est, quia vel fundamenta illa probant esse licitum usum cujuscumque opinionis probabilis de licito, quamlibet tenuis sit probabilitas ipsius, modò à probabilitatis finibus non exeat; & sic subsistit damnata propositio; vel non probant esse licitum usum opinionis minus probabilis de licito, contra agnitam probabiliorum de illicito. Quare enim aiunt licitum usum opinionis minus probabilis de licito, contra agnitam probabiliorum de illicito? Quia (inquiunt) opinio minus probabilis verè est probabilis; adedque nititur ratione, vel auctoritate gravi, quam qui sequitur, dum nihil convincens in contrarium adfertur, prudenter agit, sequitur enim opinionem rectâ rationi conformem, utiturque jure suo: cùm possideat agendi libertatem, quamdiù lex prohibens certò & evidenter non innotescit.

Hæc sunt præcipua fundamenta Terilli, 461 Mastrii, aliorumque Probabilistarum. Sed sophistica esse & fallacia, demonstratur ex eo quòd si propter illa licitè & prudenter eligeretur in praxi opinio minus probabilis de licito, contra agnitam probabiliorum de illicito; licitè quoque & prudenter eligeretur in praxi opinio quæcumque probabilis de licito, quamlibet tenuis sit probabilitas ipsius, modò non exeat à finibus probabilitatis. Quamdiù enim non exit à finibus probabilitatis, retinet essentiam, definitionemque probabilitatis. Per consequens nititur ratione vel auctoritate gravi